

СЛАВЕЯТ ГИЗАР АЛБАНСКА НАРОДНА ПРИКАЗКА

chitanka.info

Било ли е, не е ли било — не съм бил там, не знам. Ама от дядо съм слушал, че преди много години живял един султан. На младини той много воювал, много кръв пролял, голямо богатство събрал. А като позастарял и му замирисало на пръст, уплашил се от аллаха и решил да издигне джамия, та дано го умилюва да му прости греховете.

Извикал той най-добри майстори и им заповядал да съградят джамия, която да няма равна на себе си по хубост и богатство. Докарали людето отдалеч разноцветен мрамор и вишнев порфир, извадил султанът от хазната си злато, сребро и драгоценни камъни и започнала работата. Направили майсторите джамия за чудо и приказ. Отишъл султанът в джамията, харесал я много и започнал да се моли. Като си свършил молитвата и тръгнал да се връща в сарая си, до него се приближил някакъв непознат дервиш и му пришепнал:

— Джамията е хубава, ала напразно се молиш, молитвата ти няма да стигне до ушите на аллаха.

Изрекъл това и си отишъл. А султанът много се умъчил и заповядал да съборят джамията, нова да направят. Майсторите изпълнили заповедта: съборили хубавата джамия и вдигнали на нейно място друга, още по-хубава, още по-богата. Султанът отишъл да се моли в нея. Като си свършил молитвата и понечил да си тръгне, пак дошъл онзи дервиш и му пришепнал:

— Джамията е много хубава, ала напразно се молиш, аллах няма да чуе молитвата ти.

И си отишъл.

Султанът заповядал да съборят и тая и да построят нова, още по-богата и още по-хубава. Заради нея той изпразнил цялата си хазна. И станала тая джамия такава, каквато нямало нийде по земята.

Отишъл султанът в новата джамия. Коленичил на килимчето, вдигнал ръце към небето, правел метани и си удрял челото о мраморния под. А като си тръгнал, дервишът го пресрещнал и пак същите думи издумал.

Опечалил се султанът, нажалил се. Върнал се в сарая си, седнал на миндера, мисли и въздиша: „Нова да строя, нямам вече пари. И каква полза да се моля, ако аллах не чува молитвата ми?“.

А той имал трима сина. Видели го те и го попитали:

— Тате, какви грижи са те налегнали, че седиш такъв нажален?

Той им отвърнал:

— Залудо изхарчих всичкото си богатство. Построих джамия, каквато няма друга по света, ала и в нея аллах не иска да чуе молитвата ми.

— Защо да не иска аллах да чуе молитвата ти, тате? — попитали го синовете.

— Не знам! — отговорил султанът. — Колчем отивам в джамията да се моля, идва един непознат дервиш и ми пришепва на ухото: „Джамията е хубава, ала молитвата ти няма да стигне до ушите на аллаха“.

Синовете рекли:

— Тате, иди утре в джамията пак да се молиш. Ние ще стоим отвън и ще чакаме. Ако дойде пак онзи дервиш, ще го хванем да разберем какво значи всичко това.

Султанът ги послушал. Отишъл на другия ден да се моли. И ето че и сега станало както преди. Дошъл дервишът и му пришепнал:

— Джамията е хубава, от нея по-хубава няма. Ала напразно се молиш.

Изрекъл това дервишът и тръгнал да излезе. А там на входа го пресрещнали тримата синове на султана:

— Защо всякога повтаряш тия думи? Защо благочестивата молитва на баща ни няма да стигне до ушите на аллаха? Обясни ни!

Дервишът отговорил:

— Джамията е хубава. Няма друга в света, която да се равни с нея. Ала ѝ липсва едно нещо. Ако вътре беше сложен славеят Гизар, заедно с неговите вълшебни песни и молитвата на султана щеше да се възвиси до трона на аллаха.

Синовете попитали:

— Ами къде е тоя славей Гизар? Ние ще отидем и ще го донесем, та да се разведри челото на баща ни.

Дервишът разперил ръце на четири страни:

— Натам, а къде точно — не знам! — казал и си тръгнал.

Синовете отишли в сарая и рекли на баща си:

— Дервишът ни каза, че за да стигне молитвата ти до аллаха, трябва да окачим в джамията славея Гизар. Той не знае точно къде се намира тая птичка, ала ние ще отидем, ако ще и до края на света, и ще ти я донесем.

Султанът се съгласил, благословил ги, дал им по една торба жълтици и ги пратил да дирят славея Гизар.

Тръгнали синовете, без да знаят накъде отиват. Вървели, вървели, нещо около двадесетина дни. Стигнали до един раздрум, където пътят се разделял на три посоки. Край всеки път имало по един камък, на който пишело нещо. Навели се братята, прочели. На единия пишело: „Който тръгне по този път, ще се върне“. На другия пишело: „Който тръгне по този път, нека се надява само на себе си“. А на третия: „Който тръгне по този път, няма да се върне“.

Най-старият брат рекъл:

— Аз съм наследник на бащиния престол и трябва да се върна жив и здрав. Иначе беди ще се струпат върху султанството ни. Затова следва аз да тръгна по първия път!

Средният рекъл:

— Аз пък ще тръгна по втория път и ще гледам да се върна здрав и читав, за да помагам на бъдещия султан в работите му!

— Тогава аз ще тръгна по третия път, пък каквото аллах даде! — рекъл най-малкият.

Съгласили се и решили да оставят под камъните пръстените си, та онзи, който пръв се върне, да иде да дири братята си, за да си отидат всички заедно дома. Като направили това, прегърнали се и се разделили. Всеки поел по своя път да дири славея Гизар.

Най-големият брат избрал по-лекия път. Вървял, вървял, пристигнал в един голям град. Спрял в странноприемница, където отсядали най-богати люде. Тозчас го начоголили разни тунеядци. Почнал той да яде и пие с тях, да пилее бащините си жълтици с широки пръсти и забравил за какво бил дошъл.

Прекарал някое време весело и безгрижно. Ала готовите пари са като топъл хляб — бърже се изяждат. Ето че един ден кесията му се изпразнила. Добрите приятели веднага се разбягали и щом го срещали, извъръщали глава, като да не го познават. Стопанинът на странноприемницата му задържал скъпите дрехи за неплатения наем и го изпъдил.

Кумил се наследникът на султана гол и бос на улицата. Що да прави? — Без пари и за гробищата не си! А гладът започнал да свири в корема му. Виждал той, че няма накъде, главил се при един кафеджия да разнася кафето и да мие чашите, само за единия хляб.

Средният брат, който тръгнал по по-трудния път, вървял няколко дни през гори и планини, през поля и долини. Накрая пристигнал изморен в един голям град. Поразпитал тук-таме за славея Гизар. Всички вдигали рамене — никой не бил чувал за такава птица. Починал си там някой и друг ден и пак тръгнал. Вървял, вървял, сторило му се, че пътят край няма. А в което и селище да попитал, никой нищо не можел да му каже за славея Гизар. Изморил се той, омръзнала му тая лутаница и спрял в друг голям град. Отседнал в една скъпа странноприемница. Започнал той весел живот, пилеел парите като пясък. Ама кесията му не била вълшебна, та все да пуца. Напокон и нему се свършили парите. Безгрижните хубавици около него се разбягали като врабци от ястреб. И султанският син се намерил на улицата без храна и без подслон. Съжалил го един бръснар, взел го да му прислужва в бръснарницата, само за единия хляб.

А най-малкият брат тръгнал по онзи опасен път, от който никой не се връщал. Прехвърлил стръмни планини, спущал се в тъмни долища, прекосявал буйни реки и изсъхнали мочурища и нийде не срещнал жив човек. Нямащо нито градове, нито дори и най-забутани колиби. Накрай се намерил сред една гъста гора, в която слънце не прониквало. Там живеели само диви зверове и разни нечестиви твари. Подир дълго лутане срещнал една дива жена. От вятъра и дъжда кожата ѝ се била напукала като дъбова кора. Тя седяла на един камък и си разресвала дългата коса с трън. Момъкът се зарадвал, че видял жив човек, пък макар див. Приближил се до жената, сресал с гребена си косата ѝ, почистил от въшки главата ѝ. Олекнало на жената, рекла му:

— Какво да ти дам, юначе, за доброто, което ми стори?

Той отвърнал:

— Нищо не ща да ми даваш. Ами ще те питам нещо. Ако знаеш, кажи ми.

— Думай да чуя.

— Тръгнал съм да диря славея Гизар. Ти, която бродиш из горите и планините цял живот, не си ли го видяла?

— Да съм го виждала, не съм. От майка си съм чувала, че живеел отвъд няколко планини. Ама пътят, по който си тръгнал, върви през най-страшни места, дето и аз не смея да мина. Ти по-добре се върни, че ще оставиш кости някъде из тия пущинаци.

Момъкът отвърнал:

— Както реката не се връща към извора си, така и аз няма да се върна. Обещал съм на баща си да му донеса тая чудна птица. Пък ти, ако искаш да ми се отплатиш, загдето те почистих, покажи ми пътя за натам.

— Добре тогава. Върви, щом не те е страх от смъртта! — рекла му дивата жена, хванала го за ръка и го повела към един висок връх.

Като стигнали горе, тя му посочила някаква далечна планина и му рекла:

— Там живее моята по-стара сестра. Тя е женена за войводата на тигрите. Кажи ѝ много здраве от мен и я помоли да те оправи понататък. Само се пази от мъжа ѝ.

Момъкът ѝ поблагодарил и се запътил за далечната планина. Катерил се по непристъпни канари, спущал се в черни пропасти, провирал се през места, дето и невестулка не може да се провре, остри камъни изранили нозете му, стръвни тръни изпокъсали дрехите му — заприличал и той на див човек. Най-сетне се дотътрил до върха на далечната планина. Там видял къщата на войводата на тигрите. На двора една дива жена месела хляб и тъкмо се канела да го мятта в пещта — като видяла този нечакан гостенин, тя много се почудила и го запитала:

— Що щеш, юначе, в тия пущинаци, където човешки крак не стъпва?

— Твоята по-малка сестра ме прати при теб по една работа. Нося ти много здраве от нея.

— Ох, гълъбче, я по-скоро бягай оттук, че ще се върне мъжът ми и ще те изяде!

— Е, щом съм дошъл дотук, връщане няма. Пък ако ми е писано от него да загина, тъй да бъде. Ти само покажи накъде да тръгна, та да намеря славея Гизар.

Жената поклатила глава и рекла:

— Чувала съм от майка си за него, ала къде живее — не знам.

В това време тестото втасало. Трябвало жената да метне хляба в пещта. А тя не знаела как да разтегли жаравата вътре, та сега треперела и въздишала, защото искала да я разтегли с дланите си. Тя винаги така правела и толкова зле се изгаряла, че после десет дни боледувала.

— Чакай! Остави ме аз да я разстеля както си знам! — рекъл ѝ момъкът.

Отсякъл той един клон и с него разстлал жаравата, по-добре, отколкото жената го правела с дланите си. Като видяла това, тя плеснала с ръце — много се зарадвала, че се научила как да пече хляба, без да се изгаря.

Докато чакали хлябът да се изпече, момъкът разправил защо дири славея Гизар и я помолил да попита мъжа си — той нали по цял ден скита надлъж и нашир сигурно ще може да каже накъде да върви. Жената обещала. В това време хлябът се изпекъл. Тя го извадила и нахранила гладния и изморен момък. Сетне го отвела на тавана и го скрила в един сандък — приближавало вече време да се върне Войводата на тигрите.

Ето че и той не закъснял. Щом зърнал още отдалеч жена си, която го чакала засмяна на портата, извикал ѝ ядосано:

— Защо днес не си ми изпекла хляб? С какво сега ще ме нахраниш? Тебе ли да изям, като съм толкова гладен?

Жена му отвърнала:

— Хлябът е изпечен и те чака да го ядеш, не се гневи!

— Как си го изпекла? Досега винаги се разболяваше, когато печеше хляба, а днес те гледам здрава.

— Измислих нещо да не се изгарям вече.

Щом влязъл вкъщи, той видял наредената трапеза, свалил си тигровата кожа и се превърнал в голям и силен човек, само гдето очите му били жълти и зъбите — като ножове. Седнал да се храни. Като се наситил и се поразвеселил, жена му го запитала:

— Какво би направил на един юнак, който мина оттук и ме научи как да пека хляба, без да се изгарям?

— Нищо лошо няма да му сторя. Ами за тая му добрина ще се побратимим и ще му помогна с нещо — рекъл мъжът ѝ.

Тогава жената отишла на тавана, извадила момъка от сандъка и казала на мъжа си:

— Ето човекът, който ми направи това добро!

Войводата на тигрите изгледал гостенина си, видял колко бил млад и хубав и рекъл:

— Ех, юначе, колко ли ти е сладко и крехко месото? Добре щях да си закуся с теб. Ала ти стори голямо добро на жена ми и аз ѝ дадох

дума да не те закачам. Бъди ми гост и побратим и кажи как да ти се отблагодаря? Знам, ти току-тъй не си дошъл в нашата дива покрайнина.

Момъкът му разправил и го попитал:

— Ако знаеш къде живее славеят Гизар, заведи ме и ми помогни да го уловя.

— Точно къде живее — не знам. Ала ще те пратя при моя по-стар брат — Повелителя на лъвовете и на всички други животни. Той помни много отдавна и ще знае накъде да те напъти. Отнеси му много здраве от мен и кажи, че си ми побратим. Тогава той нищо лошо няма да ти стори. Само трябва да знаеш, дотам има много дни път и ще срещнеш разни диви зъби, които ще се нахвърлят да те изядат.

Момъкът рекъл, че не се бои от нищо и че на всичко е готов, само и само да изпълни бащината си заръка. Тогава Войводата на тигрите го повел към върха на една висока планина и му показал накъде да върви. На раздяла отскубнал един косъм от мустаците си и му рекъл:

— Ако те срещне някой тигър и понечи да те нападне, покажи му тоя косъм и той ще се укроти и ще изпълни това, що му заповядаш от мое име.

Момъкът взел косъма и поблагодарил. Двамата побратими се прегърнали и сбогували.

Тръгнал пак синът на султана на път без път, през трошляци и камънаци, през стръмни присои и тъмни усои. Какви ли не страшни зверове го нападнали! Едни убивал със сабята си, други само ранявал и те с жален вой побягвали.

Защо да го протакаме, когато може с малко думи да стигнем до това, което искаш да узнаеш.

Подир много мъки и прежеждия, нашият момък достигнал до къщата на Повелителя на лъвовете и на всички диви животни. Гледа — на двора една страшна жена се припича на слънце и дреме. Приближил се той тихичко до нея, прегърнал коленете ѝ и изрекъл:

— Много ти здраве от твоя девер, Войводата на тигрите. Той ми е побратим, а пък ти ми бъди майка и зло не ми прави!

— Добре че си побратим на девера ми и ме имаш за майка — отвърнала страшната жена. — Иначе щях да те направя на мръвки и да те изям, че ми се виждаш много сладък.

В туй време от къщата се разнесъл силен лъвски рев:

— С кого говориш там?

— С моя син и побратим на твоя брат — отговорила жената.

— Нека влезе да разбере кой е!

Момъкът влезнал в къщата. Там видял един великан, седнал върху лъвска кожа. Главата му била обрасла с побеляла лъвска грива и от старост клепачите му били така натежали, че не можел да ги повдигне. Момъкът се приближил и подпрял с две клечки клепачите му и сега Повелителят на лъвовете и на всички животни можал да вижда. Той много се зарадвал и рекъл:

— Благодаря ти, юначе, че ми върна зрението! Много години вече как не мога да си вдигна клепките и съм като сляп за божия свят. Пък сега вече виждам светлината и всичко наоколо, както на младини. Кажи ми кой си и какво да ти дам, за да ти се отблагодаря за стореното добро.

Синът на султана разправил какво го е довело в тия пусти места. Старецът разтърсил гривата си и рекъл:

— Ох, юначе, знам аз къде е славеят Гизар, ала ти не можеш да идеш там. Откажи се по-добре и се върни. Тая птица живее в страната на духовете и вълшебните твари, а над тях разпорежда могъща самодива — Хубавицата на света. Тъй я наричат, че по хубост никое създание не може да се равни с нея. Там е много страшно. Аз, гдето съм Повелител на всички диви животни, не смея да пристъпя в тая земя.

Ала нашият момък държал на своето:

— Аз — рекъл — гдето претеглих толкова мъки и премеждия, назад се не връщам с празни ръце, щом съм дошъл вече толкова близо до славея Гизар. Пък ако е писано в книгата на съдбите там да си оставя костите, да бъде волята на аллаха.

Като видял, че не може да го раздума, лъвският господар отвел момъка до една пътечка и му посочил:

— Ето оттук се отива за султанството на Хубавицата на света!

На раздяла той отскубнал от гривата си един косъм, подал го на момъка и му рекъл:

— Вземи тоя косъм да те пази от зла среща с моите поданици. Ако някой те нападне, покажи му го. Който и звяр да е, ще се укроти и

ще ти послужи с каквото може. А сега, юначе, върви в мир и небето да ти помага!

Момъкът взел косъма, поблагодарил и без страх в сърцето тръгнал към вълшебната страна. Много ли, малко ли вървял — крачките си не броял, та и сам той не знаел. По някое време на едно открито място върху него се стрелнали три орлици с железни човки и железни нокти. Ала юнакът не трепнал: измъкнал острата си сабя и я размахал. Едната пернал по крилото, другата — по крака, третата — по човката. Изпискали орлиците с женски глас и отлетели.

Момъкът си продължил пътя. Вървял, вървял, стигнал до полите на една висока канара; на върха ѝ се виждала някаква голяма къща. Залазил той по гладките скали и не смее да погледне надолу, да не би да му се завие свят и да падне. С голяма мъка се изкачил догоре. Влезнал в къщата — навред свети от хубост и богатство. А в една стая стара жена печела на жар голям кравай и готвела гозба. Момъкът ѝ целунал ръка, поздравил я с голяма почит и ѝ рекъл:

— Бъди ми добра майка и аз да ти бъда добър син!

А тя плеснала ръце от почуда и извикала:

— Ох, синко, как се качи дотук, гдето и гущер не допълзява?

Момъкът ѝ показал изпочупените си нокти, разкъравените си колене, парцаливите си дрехи. Жената разбрала и го съжалила:

— Ами сега, като си дойдат моите щерки, могат да те разнесат на късове.

— Дотук съм дошъл, през много мъки и много смърти. От нищо вече не се боя. Пък ти прави с мене каквото щеш — отвърнал момъкът.

Жената му отчупила от кравая, дала му гозбица да хапне. След това отворила един долап и накарала гостенина си да се скрие. През една пролука той гледал какво става в стаята: домакинята постлала на масата шарен трапезник, сложила четири златни паници, а на сред стаята оставила голям сребърен леген с някаква вода. Като свършила тая работа, отворила широко прозореца и зачакала. Не чакала дълго. Ето че се дочул шум, сякаш силен вятър разиграва въздуха, и през прозореца долетели трите ранени орлици. Щом се окъпали в легена, начаса се превърнали в три хубави моми. Седнали да се хранят и започнали една през друга да разправят на майка си:

— Ах, мамо! Да знаеш какъв хубав момък видяхме! Досега ние го търсихме по всички седем небета, пък го намерихме на земята.

Спуснахме се да го грабнем, да ти го донесем. Ама той, като размаха сабята си!... Мене удари по човката...

— Мене по крилото...

— Пък мене — по крака...

Майка им рекла:

— Той си е помислил, че го нападате да го изкълвете. Затова се е бранил. Ако бяхте го подхванали с добром, сигурно щеше да дойде сам. Ами вие защо искахте силом да го доведете при мене?

— Зет да ти стане — отвърнала най-голямата сестра. — Виждаш, станали сме моми за омъжване, пък никакъв мъж не ни е пристъпил прага.

— Дом без мъж, като ден без слънце — подхванала средната.

— Ама кой ли ще може да дойде на тая непристъпна канара? — въздъхнала най-малката.

Майката разбрала, че щерките ѝ не мислят зло на момъка, ами са си го харесали и хитро издумала:

— Който е сърцат и силен, може и тук да се качи, както ми е дошъл на гости ергенът със сабята.

Тъй рекла и отворила долапа. Момите много се зарадвали, като видели хубавеца. Начоголили го, почнали да го питат-разпитват защо и как е дошъл в самодивското султанство. Той им разправил всичко от игла до конец. Като чули и разбрали, че момъкът е тръгнал да дири славея Гизар, почнали да го раздумват.

Най-голямата сестра рекла:

— Избий тая луда мисъл от главата си, жал ми е за младостта и за хубостта ти.

Средната сестра го раздумвала:

— Откажи се, юначе! Хубавицата на света много обича своя славея и няма да ти го отстъпи с добром, а силом да го вземеш — не можеш. Той виси в златна клетка в нейната спалня в сарая и се пази от петстотин верни слуги.

Най-малката продумала:

— Сараят на нашата султанка се намира на три години пеши път оттук. Докато стигнеш дотам, ще срещнеш разни невиджани и нечувани диви зъби, с които не ще излезеш на глава. По-добре се ожени за една от нас. Ще живееш и добруваш без грижи и мъки.

Момъкът не скланял.

— Не може! Дума съм дал и наред път не спирам. Вие ми кажете как да отида дотам и ми помогнете.

Накрая, като разбрали, че той не ще се отрече от мисълта за славея, сестрите му обещали да го отнесат до сарая на Хубавицата на света. Починал си той няколко дни при трите хубавелки и на край им рекъл:

— Хайде сега да ме отнесете, както ми обещахте!

Когато слънцето склонило на заниз, момите се превърнали пак в орлици. Те грабнали своя мил гостенин и среднощ, в най-потайното време го отнесли близо до сарая на самодивата. Напътили го:

— В почивалнята на Хубавицата на света ще видиш четири свещника, на които свещите догарят, а други четири свещи лежат до тях, незапалени. Щом свещите изгорят, всички в сарая ще се събудят. Затова запали новите на мястото на старите, та да имаме време да избягаме. А сега бързай да изпълниш онова, що си намислил, и се върни без забава тук, ние ще те чакаме.

Безстрашният момък се запътил към сарая. Като стигнал до външните порти, видял, че се пазят от два тигъра и се спрял. А те, щом го зърнали, понечили да се хвърлят отгоре му, да го разкъсат. Ала той овреме се досетил за косъма, който му беше дал Войводата на тигрите. Извадил го и рекъл:

— Аз съм побратим на вашия господар. Ето косъм от мустака му, за да се уверите. Пуснете ме в сарая да свърша една важна работа. За нея идвам чак от другия край на света.

Тигрите погледнали косъма, поклонили му се и го пуснали в двореца. Навред — в двора, под сайвантите, из стаите, всички слуги на Хубавицата спели дълбок сън. Само пред прага на нейната спалня бодърствали два лъва. Като съзрели чужденеца, понечили да се хвърлят отгоре му, да го разкъсат. Ала той им показал косъма от гривата на Повелителя на лъвовете:

— Аз съм осиновеният син на вашия господар. Ето косъм от гривата му. Пуснете ме в спалнята на Хубавицата на света. Имам да свърша една важна работа, за нея идвам чак от другия край на земята.

Лъвовете погледнали косъма, поклонили му се и го пуснали.

Като съзрял пред себе си неземната хубост на самодивата, синът на султана си изгубил ума. Хубавицата на света почивала на застлан с коприна миндер: снага — бяла като мляко, бузи — също зрели

праскови, а вежди — черни и извити като сърпове; полуотворените ѝ устни били като разпукал се от зрялост нар и златистите къдри се сипвали по тялото ѝ чак до петите.

Момъкът стоял над спящата хубавица и нямал сила да отлепи погледа си от нея. Колко време така престоил — един миг или цяла вечност — сам той не можел да си даде сметка. Накрая не устоял, навел се и я целунал по устата. Тя се размърдала и промърморила нещо. А той се уплашил да не се събуди, грабнал кафеза със славея, окачен над миндера, и побягнал. В уплахата си забравил да запали новите свещи. Изтичал при трите орлици. Те му рекли:

— Къде се бави толкова време? Помислихме, че пазачите са те убили и вече се готвехме да бягаме.

Преди той да успее да им каже защо се е забавил, те го грабнали и отлетели. В това време свещите догорели. Събудили се всички в сарая. Като видели, че славеят Гизар го няма, спуснали се да гонят крадците.

Ала орлиците летели от мълния по-бърже. По пладне дошли до онова място, където братята се бяха разделили. Там трите сестри го оставили, сбогували се с него.

Синът на султана надзърнал под камъните и видял, че пръстените на братята му си стоят там. Значи и двамата още не се били върнали. Тръгнал нашият юнак да ги дири. Подир дълго скитане и питане накрай намерил големия да мие джезветата и чашките в кафенето, а средният да мете бръснарницата. И двамата окъсани, окърпени, не можеш каза, че това са султанските синове.

— Хайде, бацьовци, да се върнем при тате — рекъл им той. — Аз намерих славея Гизар.

И поели тримата към дома си. Вървели, вървели, по едно време ожаднели. Видели край пътя един кладенец, ама нямало нито геранило, нито черпак. Тогава двамата по-големи братя рекли на малкия:

— Я да те спуснем долу, че да нагребеш вода!

Той се съгласил. Разпасали си тримата поясите, навързали ги един за друг и най-малкият се спуснал долу в кладенеца. А те, негодниците, само това и чакали. Дума не си рекли, едно и също намислили: прерязали поясите и оставили брата си долу. Без да се каят и маят, грабнали клетката със славея и тръгнали. Оставили брата си

долу да се удави. Ала той не се удавил — в кладенеца нямало много вода, стигало му едва до шията.

Ала засега нека оставим малкия там да се мъчи и тъгува поради коварството на братята си, а ние да тръгнем подире им да видим какво те ще правят.

Щом станало това злодеяство, славеят Гизар млъкнал и се оклюмал като болен. Как да е двамата хубостници се завърнали дома, предали на баща си птичето. Големият се похвалил, че той бил намерил славея, пък средният брат му помагал. Баща им ги попитал:

— А къде е малкият ви брат?

Те рекли:

— Той се събра с лоши люде, стана им главатар и сега шета по пътищата с тях — убива и ограбва честните търговци.

Султанът много се натъжил, като чул тия думи. После погледнал славея и попитал:

— Ами защо тая птичка не пее, както дервишът казваше?

— Изморена е от път — отговорили братята. — Подир някой и друг ден сигурно ще пропее.

Отнесли славеят Гизар в джамията. Сложили му двама гледачи да го хранят и поят с всякакви храни и пития, дано да пропее. Ала той мълчал, тъгувал за своя сърцат господар.

В това време Хубавицата на света научила от свои съгледвачи къде е отнесен славеят. Тя го обичала много и решила да си го върне. Пък и не само за това. Ала сега няма да ви кажа другото. Потрайте малко до края на приказката, тогава ще разберете.

Та събрала тя голяма войска от всякакви твари — диви животни и още по-диви люде. Отишла пред престолния град на султана и го обкръжили от всички страни. Султанът, като видял това безбройно войнство, много се уплашил. Изпратил везира си да пита защо са дошли. Хубавицата на света му рекла:

— Да дойде при мен онзи, който ми открадна славея Гизар. С него искам да говоря!

Върнал се везирът, казал това на султана. Той пратил големия си син:

— Иди при Хубавицата на света и искай прошка. Кажи ѝ, че ще ѝ върна птичето, защото то и без туй е онемяло.

Отишъл най-големият син в стана на Хубавицата на света. Тя го измерила от глава до пети и попитала:

— Ти ли беше, който дойде посред нощ и ми открадна славея Гизар?

Той отговорил:

— Аз.

— Ами къде го намери?

— В твоята градина на един кипарис.

— Дръжте го този измамник! — извикала гневно Хубавицата. — Ударете му сто тояги на голо, да запомни кога ме е лъгал.

Слугите на Хубавицата грабнали султанския син и почнали да го налагат. Десет пъти удрят, веднъж броят. Били го, били, дордето потта му се превърнала в кръв. Отнесли го нейните слуги на баща му в една черга — повече мъртъв, отколкото жив. Рекли на султана:

— Нашата господарка иска да изпратиш при нея онзи, който ѝ е откраднал славея Гизар, или няма да остави от града ти камък върху камък.

Султанът рекъл на средния си син:

— Върви! Нали вие двамата с брат си откраднахте птичето? Теб иска Хубавицата на света да види.

Като чул тая повеля, средният син се уплашил да не би и него да го слети участта на брат му, паднал на колене и всичко си признал. Султанът тозчас изпратил свои люде да намерят най-малкия му син. Те отишли при кладенеца и го извадили цял вкочанясал, едва вече дишал. Отнесли го в сарая. Там лечителите му дали силни церове и билки, повдигнали го. Щом проговорил още първите думи, славеят Гизар го чул, отърсил се, извишил глас. И запял тъй хубаво, че народът, наплашен от вражето войнство, се захласнал и си думал:

— Това е добра поличба!

А Хубавицата на света, като чула песента на обичания си славей, разбрала всичко. Заповядала на слугите си да постелят пътя от градските порти до нейната шатра с червен губер. В това време нашият юнак се облякъл в хубави дрехи, препасал скъпо оръжие, както подобава на султанско чедо, яхнал най-бързия ат на баща си и със славея в ръка препуснал по червения губер. Народът го гледал и клател глава съжалително:

— Жалко за този добър юнак!

А синът на султана спрял пред шатрата, където го чакала Хубавицата на света, и подгънал коляно. Тя го повдигнала и попитала:

— Ти ли открадна моя обичан славей?

— Аз — отвърнал момъкът.

— Къде го намери?

Той ѝ разправил как е влезнал в нейната спалня, когато спяла и как отнесъл кафеза с птицата.

— И какво друго направи? — попитала го Хубавицата.

Момъкът навел глава и замълчал. А тя го прегърнала и рекла:

— Видях на сън как ме целуна по устата, която никой не беше докосвал. Видях те и те обикнах за твоето юначество и за хубостта ти. Ала не можех да се събудя, защото свещите още не бяха догорели.

Разбрали се двамата кой какво крие в сърцето си и се оженили.

Хубавицата на света отвела храбрия син в своята страна. Там му дала самодивски билки, които продължили младостта и живота му, колкото нейния. И заживели двамата в радости и веселия вечно млади и вечно хубави, в оная страна накрай света.

И до ден-днешен така си прекарват дните.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.